

Školní vzdělávací program pro **školní družinu**

***Školní družina při Základní a Mateřské škole
v Bílém Kostele nad Nisou***

Motto: V družině se nenudíme,
 stále něco vymýšlíme.
 Přátelství – dar drahocenný,
 žádné sváry a hádání.
 A ta naše družinka
 je jedna velká rodinka.

**Švp pro školní družinu zpracován v návaznost na
Švp základní školy.**

Platnost: od 1.září 2023

Obsah:

1. Charakteristika ŠD	str.1
2. Program výchovy a vzdělávání	str.1
3. Cíle a kompetence	str.2
4. Časový plán výchovné a vzdělávací činnosti	str.3
5. Vzdělávací a výchovná oblast	str.4-8
6. Materiální, ekonomické a personální podmínky	str.9
7. Hygiena a bezpečnost v ŠD	str.9-10

1. Charakteristika ŠD

Naši ŠD navštěvují žáci 1. – 5. ročníku ZŠ. Tvoří ji 1 oddělení, průměrná naplněnost je 28-30 dětí věkově smíšená (6 – 11 let věku dítěte).

Naše činnost vychází z pedagogiky volného času. Cílem je snaha o vytvoření místa pro odpočinek dětí po vyučování a zároveň přispět k cílenému ovlivňování jejich volného času.

2. Program výchovy a vzdělávání

- Vychází z RVP naší školy a to z kapitoly „Člověk a jeho svět“. Je uspořádán do 5 tematických okruhů (Místo, kde žijeme, Lidé kolem nás, Lidé a čas, Rozmanitost přírody a Člověk a jeho zdraví)
- Je sestaven pro jeden vzdělávací cyklus , určen dětem od 1. do 5. třídy
- Je tvořen dle polohy a podmínek školy
- ŠVP je otevřený dokument, který se může v průběhu roku doplnit nebo upravit

3. Cíle a kompetence

Vycházejí z obecných cílů vzdělávací soustavy § 2, odst. 2 Školského zákona.

Naše cíle jsou:

- Snažíme se kompenzovat u dětí jednostrannou zátěž během školního vyučování.
- Vedeme žáky k osvojení si takových názorů, schopností a dovedností, které jim umožní dobře zvládnout současný i budoucí život.
- Motivujeme děti nabízením zájmových činností, rozvíjíme praktické dovednosti v různých oblastech, učíme děti vztahu k vlastnoručně vytvořenému výrobku.
- Využíváme dětské zvědavosti k samostatnému myšlení a tvoření vlastních prací (uvědomění si citu k vytvořené věci).
- Vedeme děti ke schopnosti podle potřeby podřízovat se a chápat při tom vzájemné vztahy nadřízenosti a podřízenosti v kolektivu.
- Rozvíjíme u dětí kamarádství, vedeme je ke komunikaci, rozvíjíme jejich schopnost respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých.
- Využíváme poznatky, které děti získaly ve škole a vhodným způsobem na ně navazujeme ve výchovné činnosti.
- Využíváme preventivního programu školy formou sociálních a komunikačních her (správné řešení konfliktních situací).
- Pěstujeme základní pohybové dovednosti dětí a jejich schopnosti odpočinku, rekreace a zájmové činnosti.
- Pozorujeme přírodu, vedeme děti k její ochraně, vysvětlujeme neznámé a děti nechápané pojmy.

Kompetence

-souhrn vědomostí, dovedností, schopností a postojů, které žáci získávají v průběhu několikaleté docházky do ŠD. Budou se prolínat všemi činnostmi zájmového vzdělávání.

1. Kompetence k učení

Žák se učí s chutí, práci dokončí, klade si otázky a hledá na ně odpovědi, získané vědomosti dává do souvislostí, uplatňuje je v praktických situacích a dalším učení.

2. Kompetence k řešení problémů

Všímá si dění okolo, snaží se řešit situace, při jejich řešení používá logické, matematické a empirické postupy, chápe, že vyhýbání se řešení problémů nevede k cíli. Započaté činnosti dokončuje.

3. Komunikativní kompetence

Ovládá řeč, vyjadřuje sdělení, myšlenky, otázky, odpovědi vhodně formulovanými otázkami, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými, kultivovaně.

4. Sociální interpersonální kompetence

Samostatně rozhoduje o svých činnostech, uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky, projevuje ohleduplnost, citlivost, rozpozná nevhodné chování, nespravedlnost, agresivitu, šikanu.

Spolupracuje ve skupině, dokáže se prosadit i podřít, přijmout kompromis, respektuje jiné, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi.

5. Činnosti a občanské kompetence

Učí se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů, odpovědně přistupuje k úkolům a povinnostem, uvědomuje si práva svá i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné prostředí (přírodní a společenské), dbá na své zdraví i na zdraví ostatních.

6. Kompetence k trávení volného času

Orientuje se v možnostech smysluplného trávení volného času, umí si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinách i individuálních činnostech, dokáže odmítnout nevhodnou nabídku trávení volného času (kouření, požití návykových látek aj.).

4. Časový plán vzdělávací a výchovné činnosti

Školní družina organizuje pravidelné činnosti, dále pořádají příležitostné akce, nabízí spontánní aktivity. ŠD umožňuje odpočinkové činnosti, vypracování domácích úkolů a další přípravy na vyučování.

1. Pravidelná činnost je dána týdenní skladbou zaměstnání, představuje organizované aktivity zájmového či tělovýchovného charakteru. Zahrnuje také práci zájmových kroužků (výtvarný, sportovní, dramatický, práce na počítači).

2. Příležitostné akce nejsou zahrnuty do standardní týdenní skladby činností. Některé akce jsou určeny i pro rodiče a veřejnost.

3. Spontánní aktivity zahrnují každodenní individuální klidové činnosti po obědě, při pobytu venku, pobytu na školní zahradě, spontánní hry v rámci ranního pobytu.

4. Odpočinkové činnosti chápeme jako klidové činnosti (poslech rádia, četba pohádek, individuální hry, klidový režim po obědě).

5. Příprava na vyučování nespočívá jen ve vypracování domácích úkolů, ale zahrnuje didaktické hry, tematické vycházky a další činnosti, jimiž se upevňují a rozšiřují poznatky, které žáci získali ve školním vyučování. Vypracování domácích úkolů pouze po dohodě s rodiči a to v době vrcholící výkonové křivky, tedy nikoli bezprostředně po obědě nebo po náročnější výkonové aktivitě.

5. Vzdělávací a výchovná oblast

Vzdělávací a výchovná oblast je inspirována kapitolou RVP ZŠ pro 1.stupeň, která uplatňuje tyto zásady. Vzdělávání v oblasti Člověk a jeho svět rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Oblast Člověk a jeho svět se člení do 5 tematických okruhů:

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

1. Místo, kde žijeme

Pravidelná činnost	Průběžná činnost	Příležitostná činnost
Vycházky do okolí, orientace, poznávání obce, památek, bezpečná nejkratší cesta do školy, pravidla chování na komunikacích v obci, pobyt na školní zahradě. Četba pohádek, pověstí o Bílém Kosteletě n.N., společné vyprávění, malování pohádek a jejich volná dramatizace. Prohlubování znalosti místa a okolí, okresního města Liberec, sousední zahraniční státy, místní zvláštnosti, změny v okolí. Péče a udržování čistoty okolí školy i v obci. Pravidelná účast zájmových kroužků.	<u>Obec</u> - obecní úřad a důležitá místa v obci (obchody, pošta, knihovna....) - obecní časopis, modely domů, besedy na téma změny mého okolí, orientace v místě bydliště (mapa Liberecka) <u>Škola</u> Nejkratší bezpečná cesta do školy, (dopravní značky, přechody...) Seznámení s prostředím školy (estetika prostředí – čistota a výzdoba prostor školy), seznámení se s řádem školní družiny. <u>Domov</u> Vyprávění o významu slova, vlastní zážitky, ilustrace, povídání o domově, můj dům- můj hrad, pomoc při úklidu – pomoc pro zpříjemnění prostředí.	Tematické vycházky do okolní přírody, sběr hub. Prohlídka prostor školy (např. ředitelna, sborovna), Den otevřených dveří, spaní ve škole, zahradní slavnost. Den Země – jaké je prostředí, v kterém žijeme, jaká je voda, kterou pijeme. Dopravní výchova. Návštěva dětí z MŠ. Návštěva dětí ŠD v MŠ. Sportovní utkání se ŠD Chrastava.

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

2. Lidé kolem nás

Pravidelná činnost	Průběžná činnost	Příležitostná činnost
Osvojování a dodržování základů společenského chování (zdravení, úcta ke starším, stolování). Vytváření kladného vztahu ke spolužákům, pozitivního klimatu v oddělení (učit se naslouchat, vycházet spolu bez násilí). Kolektivní, míčové, stolní a společenské hry, vytváření dobrých vztahů mezi kamarády, pomoc, empatie. Dodržování řádu školní družiny a školní jídelny, moje práva a povinnosti.	<u>Rodina</u> Úcta k rodičům, starým lidem, sobě samým, výstavky a malování obrázků, fotografie (jak rostu, moje rodina). <u>Škola</u> Úcta ke každému povolání – pozorování různých zaměstnání lidí a poznávání jejich významu pro život ve společnosti (pexesa, puzzle, námětové hry, kvízy, rozvíjení jemné motoriky....). Vztah k handicapovaným dětem – vyprávění, sociální hry a komunikační hry. <u>Prevence</u> Besedy, spontánní rozhovory (modelové situace - opatrnost při styku s neznámými lidmi, správné řešení konfliktních situací).	Stopovaná s úkoly a cílem Poznávání vědomostí. Nocování ve škole se sportovními, zábavnými hrami. Výtvarná činnost – malování na chodníku, obrázky, dárečky, malování vodou, kresba křídami na tabuli. Dětské časopisy.

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

3. Lidé a čas

Pravidelná činnost	Průběžná činnost	Příležitostná činnost
Dodržování denního režimu (návyky na pravidelnou činnost – četba pohádky, odpočinek na koberci, kreslení). Vycházky, využití volného času, úcta k času – přesuny a činnosti bez zbytečných prodlev, soutěže, sportovní hry. Orientace v čase – minulost, přítomnost, budoucnost. Pozorování ročních období, rozčlenění roku na čtvrtletí, měsíce, dny...	<u>Hodiny</u> Soutěže - měření stopkami, výrobky, (kalendáře, papírové hodiny, kreslení obrázků). Vývoj lidského života – dětství, dospělost, stáří (výtvarné techniky, hry, modelové situace). <u>Historie a pokrok</u> – besedy a výrobky na různá témata (např.: různé styly oblékání, bydlení dříve a nyní, technická zařízení – rádio, televize, počítač, mobil, kino, divadlo, dopravní prostředky...), hudebně pohybové hry, vývoj řemesel (kreslení, malování). <u>Zvyky a tradice</u> – význam lidových zábav (povídání), tradice – výrobky z přírodních materiálů, lidové pranostiky, přísloví, koledy (učení nazpaměť), pověry o nadpřirozených bytostech (četba, ilustrace).	Lidové tradice - vánoční zvyky, velikonoční poselství Březen - Měsíc knihy (výroba knížek, komiksů). Návštěva dětí z MŠ ve ŠD. Návštěva dětí ŠD v MŠ. Sportovní utkání se žáky ŠD Chrastava. Příležitostně na závěr školního roku nocování ve škole spojené se stopovanou po vesnici s vědomostním vzděláváním.

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

4. Rozmanitosti přírody

Pravidelná činnost	Průběžná činnost	Příležitostná činnost
Četba, využití dětské literatury s přírodní tematikou. Vycházky do přírody, pozorování změn podle ročních období. Péče o pokojové rostliny. Ekologická výchova – třídění odpadu. (pet lahve, papír a ostatní), šetření vodou. Poslech pohádek s přírodní tematikou. Výlet do přírody – stopovaná, plnění různých úkolů v přírodě s přírodovědnou tematikou.	<u>Prohlubování znalostí o přírodě</u> -Hry v přírodě (dramatické prožitkové hry – domečky pro zvířátka, živly, turistické značky, orientační hry). -Práce s encyklopedií, pozorování změn v přírodě a jejích proměn v různých obdobích (nebezpečí bouřka, mlha, náledí). <u>Poznávání živočichů a rostlin.</u> Besedy – Proč někteří živočichové vymírají, Proč jsme v lese na návštěvě. <u>Estetická výchova</u> (hlína, modurit, odpadový materiál, kreslení v přírodě, výzdoba přírodninami – listy, výrobky z plodů, malované kamínky, domácí mazlíci, lesní zvěř).	Sběr hub, poznávání, vyhledávání názvů v encyklopedii, na internetu. Poznáváme chráněná území, co se smí x co se nesmí v těchto oblastech. Sběr papíru a třídění odpadu – plasty, baterie.

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

5. Člověk a jeho zdraví

Pravidelná činnost	Průběžná činnost	Příležitostná činnost
Základní hygienické návyky – sebeobsluha, pořádek, stolování, šetření majetku, odstraňování hluku, větrání). Odpočinek, relaxace, harmonizace nervové soustavy. Tělovýchovné chvíle, pohybové hry, využití sportovního náradí. Základy společenského chování – zdravení, požádání, poděkování, oslovení. Bezpečnost na silnicích – dobře viditelné oblečení.	<u>Zdravá výživa</u> – její výhoda, potravinová pyramida. <u>První pomoc</u> – prevence úrazů, důležitá telefonní čísla, ošetření drobných poranění. Blízkost lesa – klíšťata, požáry. Besedy o zdravém <u>životním stylu</u> – sociálně patologické jevy (kouření, alkohol, drogy), zdravá rodina – civilizační choroby. Oblékání podle ročních období – otužování. <u>Sebevzdělání a komunikace</u> – Využití časopisů, doplňovačky, křížovky, didaktické hry, rozvíjení slovní zásoby, příprava na vyučování, vyprávění, pamětní učení básniček, jazykolamy, smyslové hry. <u>Esteticko výchovná činnost</u> – rozvoj jemné motoriky, bezpečnost při práci a čistota práce.	Výlet do přírody – sportovní soutěže, častý pobyt na zahradě. Soutěž se zdravotní tematikou. Vycházka za léčivkami do blízkého okolí.

5. Materiální, ekonomické a personální podmínky

Ekonomické:

- Poplatek za ŠD činí 200,- Kč měsíčně. Platba je vybírána hotovostně . Část těchto finančních prostředků je použita na nákup materiálu (papíry, barvy lepidla a jiné pomůcky) ,na zkvalitnění interiéru ŠD.

Materiální:

- Prostory ŠD tvoří 2 samostatné místnosti.
- Vybavení je přiměřené a je přizpůsobeno pro potřeby mimoškolních aktivit .
- Nábytek je vyhovující.
- Prostory ŠD jsou bezpečné.
- ŠD využívá vlastní tělocvičnu, školní hřiště s novými hracími prvky.

Personální:

- V ŠD pracují celkem 1 vychovatelka, provoz ranní družiny od 6.30h do 7.45h, poté jsou děti odvedeny p. vychovatelkou do tříd.
- Odpolední provoz ŠD od 11.50h do 16.30 h. Na oběd jsou děti odváděny p. vychovatelkou do budovy MŠ ve 11.45h a po obědě zpět odvedeny do ŠD v budově školy.
- Vychovatelka se každoročně podílí na přípravě školních akcí.
- Vychovatelka se zúčastňuje programů dalšího vzdělávání pedagogů a využívají samostudium k vlastnímu rozvoji pedagogické činnosti pro ŠD.

6. Hygiena a bezpečnost v ŠD

- Oddělení ŠD má maximálně 30 dětí
- Oddělení využívají k odpočinkové činnosti koberce, křeslo, válendy, kuchyňku,k pracovním činnostem, stolním hrám apod. stoly se židlemi.
- Před místností na chodbě je umístěno umyvadlo s mýdlem a ručníky.Oddělení je vybaveno osvětlením, koberce jsou pravidelně vysávány, místnost je pravidelně větrána.
- Pitný režim je zajištěn dětmi z domova, sociální zařízení je pro ŠD společné se školou. Děti využívají 4 šatny, které kapacitně dostačují.
- Vzhledem k časnému začátku provozu ŠD (6:30 hod.) se děti mohou při ranní docházce nasnídat u stolů. Obědvají v jídelně mateřské školy, při obědech dbá vychovatelka na dostatečné stravovací návyky. Dobu od 15:00 do 15:30 hod. žáci využívají k odpolední svačině.
- Žáky si po vyučování vyzvedává vychovatelka ve třídě. Na kroužky si je vyzvedává vyučující a opět po skončení kroužku předá děti p. vychovatelce. Druhou skupinu žáků z oběda předává dozorující pedagog p. vychovatelce do družiny.

- Na začátku školního roku jsou žáci poučeni o bezpečnosti a společenských normách v ZŠ, ŠD, na školní zahradě, v tělocvičně, při společných vycházkách a akcích. O poučení je veden záznam v přehledu VVP. V případě úrazu jsou žáci opětovně poučeni o prevenci bezpečnosti.
- Lékárnička pro první pomoc je umístěna v místnosti ŠD a ve sborovně a je přístupna k ošetření v ranních i odpoledních hodinách, telefonní čísla rodičů v případě úrazu jsou uvedena v zápisních lístcích, v přehledu VVP a pro rychlé jednání v seznamu v mobilu. Paní vychovatelka byly proškoleny v základech 1. pomoci a jsou seznámeny se zdravotním stavem některých dětí (astma, diety, alergie...)
- Vychovatelka spolupracuje s rodiči a tř. učitelkou, s p. ředitelkou a bezprostředně reaguje na výchovné a jiné problémy.

Vypracovala: Věra Šťastná
vychovatelka

Schválila: Mgr. I. Kostelencová
ředitelka školy